

روت تونر ویل کاکس

تاریخ لباس

ترجمه

شیرین بزرگمهر

یادداشت مترجم

انسان از دورانی که آگاهانه و با ابزارهای طبیعی و ابتدایی به کار پرداخت، جامعه نخستین بشری را پی ریخت و در راهی گام نهاد که او را از زندگی حیوانی جدا می ساخت؛ به شکار حیوانات پرداخت، از گوشت آنها خوراک و از پوستشان پوشاک تهیه کرد.

تمدن های بزرگ باستان، در سرزمین های حاصلخیز و گرمسیر هند و کرانه های فرات و نیل که دارای شرایط مساعدی چون وجود جنگل ها، رودخانه ها و آب و هوای خوب و مناسب بود پدید آمد. از این رو عجیب است اگر در این تصور بمانیم که انگیزه ابتدایی انسان برای لباس پوشیدن، تنها محافظت از سرما و گرما بوده است. بلکه باید جویای علل دیگری شویم که نقشی تعیین کننده داشته اند.

انسان اولیه از ماهیت پدیده های طبیعی که بقای او به آنها وابسته بود شناختی نداشت. بنابراین آنها را با نیروی فراطبیعی و جادویی مربوط دانست، به آنها ایمان آورد و برخی از آنان را مورد پرستش قرار داد. این پرستش در قالب مراسم و آیین های ویژه ای به اجرا درمی آمد. انسان صورتک بر چهره گذاشت و پوششی شبیه به جانوران بر تن کرد تا از این راه بتواند روح آنها را تسخیر کند یا با آنها ارتباط معنوی برقرار سازد و برای موفقیت در شکار یا پیروزی در جنگ، از آنان یاری طلبد. آدمی از این پوشش همچون یک پشتیبان و حامی جادویی بهره جست.

پدید آمدن پوشاک امری تصادفی یا خواستی فردی نبوده است. پوشاک بر مبنای تفکرات و نیازهای اقلیمی، مادی و معنوی اقوام به وجود آمد و آینه تمام نمایی از تاریخ زندگی بشر شد و در طی قرون و اعصار، در سرزمین های گوناگون شکل گرفت و تحول یافت. نظم و هم آهنگی

پوشاک دوران باستان، در قرون وسطی جای خود را به شکل و ظاهری شکوهمند داد. در عهد رنسانس پُرزرق و ویرق شد و صورتی تجملی پیدا کرد و سپس در عصر نوین شکلی نامشخص و رمزگونه به خود گرفت.

در کنار گونه‌گونی سلیقه‌های ساکنان زمین، لباس اروپایی شاهد تکامل همیشگی بوده است و این امر بدون شک به تغییر و تحوّل دایم در اروپا مربوط می‌شود. در آستانه قرن نوزدهم، عناصر پوشاک غربی شکل نهایی خود را به دست آوردند؛ اسامی آنها معین و رده‌بندی شده و زمینه و مسیر اصلی تکامل لباس تا آغاز قرن بیستم مشخص گردید.

نیم قرن بعد، با آغاز جنگ جهانی دوم (جنگی که بنیان تمدن را تکان داد)، تکامل لباس شکلی انقلابی به خود گرفت. لباس که بازتابی است از توان اقتصادی، نگرش سیاسی، قابلیت‌های فرهنگی و اجتماعی، باورهای مذهبی و فلسفی و پای‌بندی‌های رسمی و سنتی، در روند تکامل خود، زیر نفوذ و سیطره نظام نقشه‌دار سرمایه قرار گرفت. در این نظام، پوشاک جایگاهی دیگر یافت و به کالا تبدیل شد و همانند کالا ارزشی دوگانه پیدا کرد. به دیگر سخن هم برآورنده نیازهای بشری گردید و هم محصولی شد برای فروش. پس می‌بایست نظیر هر کالای دیگر، حداکثر سودآوری را داشته باشد و زمانی به این هدف دست می‌یافت که به گونه‌ای ساخته نشود که مدت زمان طولانی، قابل مصرف باشد. دیگر آنکه کالا باید وسیع‌ترین بازار، یعنی بیشترین مصرف‌کننده و مشتری را دارا باشد.

به این نیازها، طراحان و دوزندگان لباس پاسخ گفتند. آنها با بهره‌گیری از گرایش مردم به تنوع‌طلبی و نوجویی و با استفاده از جریان‌هایی چون جنگ، بحران‌های اقتصادی، تحولات فرهنگی و سیاسی، طرح‌های تازه‌ای را ارائه دادند و برخلاف سده‌های پیشین که نوآوری‌های خود را در کسوت مانکن‌های چوبی و مومی لباس بر تن، به نمایش می‌گذاشتند، اکنون به یاری رسانه‌های گروهی چون سینما و تلویزیون و نشریات مُد که بردی کاملاً جهانی دارند، مورد پذیرش همگان قرار می‌دهند. و از این راه سلیقه‌ای جهانی در شیوه لباس پوشیدن، پدید می‌آورند. واقعیتی که در هنر و ادبیات و معماری نیز مصداق دارد.

دیگر کمتر ملّتی را می‌توان یافت که در حیطه تمدن امروز قرار گرفته باشد و باز بتواند پوشاک سنتی احیاناً دست و پاگیر خود را کاملاً حفظ کند. چرا که لباس امروز خاص مردمان امروز است، مردمانی که زمان در زندگی اجتماعیشان عنصری است تعیین‌کننده و این نکته‌ای است که طراحان لباس نیز به آن توجه دارند. لباس‌ها بر تن راحتند، سریع پوشیده می‌شوند، اغلب پارچه‌های قابل شستشو دارند، دست و پاگیر نیستند، جنبه‌های زیبایی و هنر در آنها

رعایت می‌شود و از همه مهمتر با بودجه‌های متفاوت نیز امکان دستیابی به آنها وجود دارد. اینکه در آینده، چه جنبه‌هایی به لباس افزوده و چه چیزهایی از آن کاسته خواهد شد، مقوله‌ای مجرد نیست و بی‌تردید تحولات اقتصادی، سیاسی، علمی، فرهنگی و هنری عوامل تعیین‌کننده آن خواهند بود و ناگزیر، بازتاب خود را در زمینه پوشاک جلوه‌گر خواهند ساخت.

کتاب پیش‌رو در دانشگاه آستین تگزاس، کتاب درسی ما بود. از همان هنگام علاقمند شدم آن را به فارسی ترجمه کنم. پس از بازگشت به ایران و تدریس در دانشکده هنرهای دراماتیک (سینما، تئاتر دانشگاه هنر کنونی) این علاقه به ضرورت تبدیل شد.

نویسنده کتاب، روت ترنر ویل کاکس، دانش‌پژوهی نام‌آور در رشته‌های طراحی، تاریخ و لباس که سال‌های ۱۹۱۰ تا ۱۹۱۵ سردبیر بخش مد نشریه Women's Wear Daily بود، در پی دستیابی به تحولات و نوآوری‌های لباس در طول تاریخ، پژوهش‌های وسیعی انجام داده و نتایجش را در کتاب جامع پیش‌رو آورده است.

کتاب با تصاویر زیبا و گویا با توضیحات کافی و کامل در مورد جنس‌ها و رنگ‌ها - که کمبود رنگی نبودن تصویرها را جبران می‌کند - لباس مردان، زنان و کودکان به علاوه لوازم جانبی آنها از ۳۰۰۰ سال پیش از میلاد تا ۱۹۵۸ را بررسی کرده است. شایان ذکر است که از این تاریخ به بعد طرح‌های لباس آن چنان متنوع و طراحان به حدی زیاد شده‌اند که تدوین مطالبی درباره آنها پژوهش‌های گسترده‌ای را به همراه داشته است.

تصاویر این کتاب بر اساس نشان‌ها، سکه‌ها، مجسمه‌ها و تزیینات از دوره‌های تاریخی مختلف، شامل تونیک‌های مصر باستان، ابریشم‌های چینی، سندل‌های یونانی، لباس‌های عروس رمی، چترهای آفتابی و بادبزن‌های پارسی، نوارهای توری دوره رنسانس، شلوارهای پف‌دار ونیزی و دامن‌های فنردار پف‌دار زنان، کلاه‌های بلند و کراوات‌های ویکتوریایی، کلاه‌های فدورا و هامبورگ، همچنین عطرها، مدل‌های مو و کیف‌های دستی می‌گردد. کتاب تاریخ لباس با مجموعه‌ای از بارزترین و مهم‌ترین سبک‌ها در طول دوران‌های مختلف، کتابی ضروری برای تصویرگران، طراحان لباس و دانشجویان تئاتر و سینما و همه دست‌اندرکاران مد می‌باشد.

برخود فرض می‌دانم از زحمات بی‌دریغ و راهنمایی‌های ارزشمند دوست گرانمایه آقای کریم زبانی در کار این ترجمه سپاسگزاری نمایم.

فهرست مطالب

فصل یک

۲۹

مصریان ۵۲۵-۳۰۰ ق.م

پوشاک نخی و کتانی. رنگ‌ها. شنتی. پیش‌بند پبلی دار. دامن لنگی. کت شفاف. نماد اوربوس. پیراهن چسبان. سندل‌ها. سرهای تراشیده. کلاه گیس‌ها و باشلق‌ها. تزیین‌های بیانگر مقام. لوازم آرایش. ریش مصنوعی. زیورآلات. چتر و بادبزن.

فصل دو

۳۵

بابلیان و آشوریان ۵۵۰-۱۵۰۰ ق.م

کندیس. شال شَرابه‌دار. پیراهن با آستین تا آرنج. کتان. پشم. برودری دوزی نقش‌گل سرخ. بنفش سلطنتی. زیورآلات مو. سندل‌ها. چتر و بادبزن.

فصل سه

۳۹

یونان باستان سدهٔ اول-۱۵۰۰ ق.م

کرتس. پیراهن دوخته شده و چسبان. کت کوتاه. فیولا. کتان دوریانی. کتان ایونی. پبلوس. کلامیس. هیماتیون. لباس سوگواری. پبلی‌ها. پشم. کتان. ابریشم خالص و مخلوط نخ و ابریشم. بندلت. عطر و روغن. مو. سنجاق‌های سر. تورهای سر. کلاه گیس‌ها. سربند. عروس. باشلق فریجیایی. بافندگی و برودری دوزی. کلاه‌ها. نمدها. سندل‌ها. کوترن. باسکین. مشخص شدن سندل برای پای راست و چپ. زیورآلات. چتر و بادبزن. آئینهٔ دستی.

فصل چهار

۴۷

روم باستان. سدهٔ اول قبل از میلاد تا پنجم میلادی

توگا. پالا. بنفش رمی. پیراهن. استولا. ابریشم‌بافی. کلاوس. برودری دوزی. سوگواری. سندل‌ها و پوتین‌ها. آرایشگاه‌های مردانه. کلاه گیس‌ها. موی رنگ شده. تورها. عروس. عطرها. چتر و بادبزن. زیورآلات.

فصل پنج

- ۵۳** **ایران باستان. از ۵۵۰ م تا جنگ‌های صلیبی**
 کندیس. شکل‌گیری و دوخت لباس. پیراهن. شلوار زیر و جوراب. آستین تا آرنج. رنگ‌ها. سوگواری. کیف پول آویخته به کمر بند. کت و شلوار برودری دوزی شده. کفش‌ها. دستکش‌ها. چتر آفتابی. بادبزن. زیورآلات. لوازم آرایش. مو. میتر. چانه‌بند.

فصل شش

- ۵۸** **مردم اروپای شمالی. نخستین سده‌های میلادی**
 شکل‌گیری و دوخت شلوار. پیراهن. دامن. بافندگی و رنگرزی. پارچه‌ها راه-راه و چهارخانه. موی بلند. کلاه گیس‌ها. زیورآلات. طوق. پیراهن. پاپوش. پوشش سر. دستکش‌ها.

فصل هفت

- ۶۲** **ایران. سده چهارم میلادی تا قرون وسطی**
 بافت پارچه‌های نقش‌دار. چگونگی انتقال ابریشم از چین. پارچه‌های گرانبها. دالماتیک. کلاووس. استولا یا پالا. برودری دوزی جواهرنشان. پیراهن. گانا. ژوب. زیورآلات. پاپوش. عطر و مواد خوشبوکننده.

فصل هشت

- ۶۶** **ایتالیای قرون وسطی یا گوتیک**
 بلیاد. پالیوم. جوراب‌های چسبان دوخته شده. بند جوراب ضربدری. چینز. پارچه‌های گرانبها. پوست‌ها. پیراهن. جوراب‌های تا بالای ران. زربفت‌های سیسیلی. سوگواری. شال‌ها. باشلق. لیری پایپ. راندلت. حاشیه‌های کنگره‌دار. پَر. کرست. پیراهن چسبان. ویمپل. تاج‌ها. موی مصنوعی. چانه‌بند. کلاه و تور سر. هنین. اسکافیون. پیشانی‌بند. تور سر. برودری دوزی و تگه‌دوزی. لباس‌های چند رنگ. علایم خانوادگی. کفش‌ها. پولینز. کفش چوبی. چاپین. دستکش. دستمال. بادبزن. کمر بند. کیف پول و خنجر. تهیه ابریشم در ایتالیا. عروسک مُد. آیین. قوانین حاکم بر لباس و زیورآلات.

فصل نه

- ۷۵** **فرانسه قرون وسطی یا گوتیک**
 لباس با منشأ رمی. چینز. بلیاد. شال. شمیز. پاتیس. سورکت. مو. ویمپل. تاج‌ها. آستین‌های بلند.

جوراب‌های دوخته شده چسبان. زبانه‌های فلزی. حاشیه‌های کنگره‌دار. کت هاردی. ردا. بالاتنه چسبان. پورپوان. کفش‌ها. کفش‌های چوبی. چاپین. بولینز. گردن پوش. کلاه کوچک بی‌لبه و چانه‌بند. سربندهای مشبک. هنین. عمامه. قوانین حاکم بر پوشش‌های سر. شنل‌ها. هوب لند. پوشش سر. لیری پایپ. راندلت. عمامه چائرن. لباس‌های چند رنگ. علایم خانوادگی. زنگوله‌های کوچک نقره‌ای. زیورآلات. دستکش‌های معطر. پارچه‌ها. پوست‌ها. سوگواری. عروسک مُد. ابریشم‌بافی. تأثیر ارتباط با عرب‌ها.

فصل ده

۸۵

انگلستان قرون وسطی یا گوتیک

شیوه یونانی - رومی. شرت یا شمیز. بلیاد. جوراب بلند. بند جوراب ضربدری. بافندگی و برودری دوزی. هدریل. نفوذ نورمن‌ها. لباس شاهزادگان. تغییر آرایش مو. ویمپل. پارچه‌هایی با نقش لوزی. پارچه‌های دیگر. دستمال کاغذی. دستکش‌ها. جوراب شلواری چسبان. کمربندهای چرمی. یارد واحد اندازه‌گیری. دکمه‌های طلا. پلیس. سورکت. کت. دستکش‌ها. کت هاردی. لباس‌های چند رنگ. کفش‌ها، کفش‌های چوبی. لیری پایپ. عمامه. راندلت. مو. رداها. سربند مشبک. ابروهای تراشیده. هوب لند. حاشیه‌های کنگره‌دار. زیورآلات. هنین. پیشانی‌بند. پیراهن با بالاتنه چسبان. کراکو. زنگوله‌های کوچک نقره‌ای. لباس دلچک‌ها.

فصل یازده

۹۳

فلاندرز و آلمان قرون وسطی یا گوتیک

بافندگی و کارهای چرمی فلاندرز. پیراهن بلند. مو. شنل. کرس. چینز. کت هاردی. سورکت. پورپوان. پیراهن پیلی دار. پارچه‌ها. ویمپل. سربند تور. گردن پوش. باشلق. عمامه. زنگوله‌های کوچک نقره‌ای. لباس‌های چند رنگ. عدم توجه به مُد روز. هوب لند. چاک‌ها و پف‌های لباس. آهار زدن. سوزن‌های پولادی.

فصل دوازده

۹۹

رنسانس ایتالیا

منشأ و تأثیر رنسانس بر پوشاک. پیراهن، دابلت و جوراب شلواری. پورپوان. پیراهن زنانه. برودری دوزی سیاه اسپانیایی. یقه برگردان. چین‌های اسپانیایی. چاک‌ها و وصله‌های لباس. بال‌ها. جوراب‌های دوخته شده چسبان. جوراب شلواری چند رنگ. شلوارهای پف‌دار و کادیس. شلوار تا زانو. کفش‌ها و چکمه‌ها. کلاه کوچک. کلاه بره. زبانه‌های فلزی پوشاک زنان. پارچه‌ها و پوست‌ها.

کرست‌های چسبان. زیردامنی. چین‌ها. جوراب‌ها. سربندها. تورهای سر. موی مصنوعی. فرونیر. زیورآلات. برودری دوزی. عرضه قیطان. چترها. بادبزن‌ها. چوب‌دستی کوچک مردان خودنما. دست‌پوش. لوازم آرایش و عطر.

فصل سیزده

۱۰۸ پف و چاک لباس به شیوه آلمانی. نیمه نخست سده شانزدهم میلادی
منشأ چاک‌ها. چاک‌ها و وصله‌های لباس. لباس‌های مردانه با شانه‌های پهن. لباس‌های زنانه با شانه‌های باریک. کلاه‌ها و شل‌ها. کفش‌ها. پارچه‌ها. زیورآلات. بافت کتان.

فصل چهارده

۱۱۲ فرانسه در دوران رنسانس. والوا. شارل هشتم ۱۴۹۸-۱۴۸۳
لویی دوازدهم ۱۵۱۵-۱۴۹۸
مد فرانسه ملهم از ونیز. جوراب شلواری و دابلت. پیراهن زیر. شل‌ها. کلاه بره. بالاتنه چسبان. کرست. دامن پُر چین. آستین‌ها. زیورآلات. کفش‌ها. زیانه‌های فلزی. باشلق. فال. لاپت. کلاه کوچک. شال.

فصل پانزده

۱۱۸ فرانسه در دوران رنسانس. والوا. فرانسوای اول ۱۵۴۷-۱۵۱۵
هانری دوم ۱۵۵۹-۱۵۴۷
منشأ ونیزی. شانه‌های پهن و چهارگوشه. چاک‌های لباس. پیراهن مردانه چین‌دار. دابلت. آستین‌های کاذب. شلوار پف‌دار. لایه‌دوزی. شلوارهای نواردوزی شده. جوراب‌های چندرنگ. بند جوراب. کادپیس. کلاه‌ها. برودری دوزی سیاه اسپانیایی. زیردامنی چتری. ردا. زیردامنی برودری دوزی شده. باسکین. کرست کتانی. شمیز- دکمه‌های جواهر نشان. کلاه کوچک و تور سر. فرونیر. کفش‌های چاک‌دار با پنجه چهارگوشه. جوراب‌ها و بند جوراب‌ها. ماسک‌ها. پارچه‌ها و پوست‌ها. عطرها. طرح‌های اسپانیایی لایه‌دار. جوراب‌های کشباف ابریشمی. جیب‌ها. شکم‌پوش یا کرست‌های پولادی. چین‌های اسپانیایی. کلاه کوچک ماری استوارت. دستکش‌های معطر. نخستین کفش‌های پاشنه بلند. زیورآلات. رنگ آمیزی چهره.

فصل شانزده

فرانسه در دوران رنسانس. والوا. شارل نهم ۱۵۷۴-۱۵۶۰. ۱۲۷
هانری سوم ۱۵۹۸-۱۵۷۴

تأثیر لباس های اسپانیایی بر مد فرانسوی. دابلت تبدیل به کمرست شد. ظهور ساعت. شلوارهای پف دار. کادپیس. پف های سرشانه ها. ماندیلیون. گوشواره. زیردامنی چتری اسپانیایی. زیردامنی فرانسوی. آستین های کاذب. آرایش مو. سربند. ماسک ها. کال سان. دست پوش. زن نمایی مردان دربار. شکم پوش برجسته. یقه چین دار آهارزده با حاشیه ای از سیم. کنینون. کلاه بره با تاج بلند. مو و ریش. شنل و شال ها. کفش ها. پانتوفل. کفش های چوبی. کریک. گنج. توربافی. دست پوش. بادبزن ها.

فصل هفده

هیسپارنو- مورسک. دوران اسپانیا ۱۳۶

نفوذ ساراسن ها. سوزن های پولادی. پوشاک ساده پشمی. گاندورا. برنوس. عمامه. پارچه هایی که بعدها بافته شد. کت. شلوار برای زن و مرد. دامن پیلی دار زنانه. روننده. سندل ها. کفش های راحت و چکمه ها. لوازم آرایش و زیورآلات. برودری دوزی سیاه اسپانیایی.

فصل هجده

اسپانیا در سده شانزدهم ۱۴۲

تأثیر سیطره مورها. لباس سوگواری. اندام اسپانیایی. دابلت. چین های ریز. یقه های چین دار رنگی. لایه دوزی های اسپانیایی. کنیونز. شلوار ونیزی. شلوار فرانسوی. شلوار پف دار. جوراب های کشفاف. کلاه بره. کفش ها پانتوفل. چاپین. چکمه ها. شال و شنل زیردامنی چتری اسپانیایی. زیورآلات. دستکش های معطر. بادبزن ها. چترهای آفتابی.

فصل نوزده

اسپانیا در نقاشی های ولاسکویز ۱۴۹

نقاشی های مستند یک هنرمند. رنگ پارچه ها. برودری دوزی های جواهر نشان. نیک ویسک. فالینگک بند. بند کفش. گل کفش. زیردامنی چتری و چین های یقه و سردست. گودی یقه. زیورآلات. یک جفت ساعت. دستمال.

فصل بیست

۱۵۳

انگلستان در دوران رنسانس. نئودورها. هنری هفتم ۱۵۰۹-۱۴۸۵

هنری هشتم ۱۵۴۷-۱۵۰۹

بقایای مُد قرون وسطی. پیراهن شاهزاده خانم. جلیقه یا شکم‌پوش. پیراهن کوتاه یا زیردامنی. جرکین. جوراب‌های بلند دوخته شده و چسبان. کادیس. دستکش. زیردامنی کرباس. گیپل. هود. لاپت. فال. عمامه. بارب. پارچه‌ها. زیورآلات. اندام مردان. چاک‌های لباس. بند با نوک فلزی. کفش‌ها با پنجه چهار گوشه. جوراب‌های کشاف ابریشمی. پیراهن سفید. دستمال‌ها. دامن یا زیردامنی. باشلق فرانسوی. سنجاق‌های سر و بهای آنها. محدودیت‌های پوشیدن پوست. پیراهن خواب.

فصل بیست و یک

۱۶۲

انگلستان در دوران رنسانس. ادوارد هشتم ۱۵۵۳-۱۵۴۷. ماری ۱۵۵۸-۱۵۵۳

الیزابت ۱۶۰۳-۱۵۵۸

تقلیل تزئین‌ها و چاک‌های لباس. کلاه بره. شب‌کلاه. نفوذ طرح‌های اسپانیایی در دوره ماری. دکمه‌های جواهرنشان. حکومت الیزابت. شلوار ونیزی. شلوار فرانسوی. شلوار لایه‌دار. نوار و چاک بر لباس. شلوار پف‌دار. اسپانیش سلاپ. فول اسلاپ. جیب‌ها. کنیونز. جوراب. بند جوراب. دابلت چسبان. شکم‌پوش برجسته. پارتلت. نمذ. گل‌کفش. پاشنه‌های قرمز تور. دستکش‌ها و بادبزن‌های معطر. فارتینگل. کرسٹ. چین‌های اسپانیایی. پارچه کتان هندی. یقه باز. سریند. ضمایم پوشاک. پاشنه‌های بلند و پامپ. جوراب‌های ابریشمی. قوانین مقابله با تعجّل‌گرایی.

فصل بیست و دو

۱۷۱

هانری چهارم و ماری دومدیس ۱۶۱۷-۱۶۱۰-۱۵۸۹

جلیقه. کت. پیراهن. زیردامنی. پارچه‌ها. اسپانیش سلاپ. فول سلاپ. جیب. کفش، پوتین. لگینگ. حمایل. عصا. مخمل. کلاه از نمذ و پوست سگ آبی. لاولاک. زیردامنی چتری. شکم‌پوش. یقه مدیسی. برودری دوزی جواهرنشان. لباس سوارکاری. کلاه گیس‌ها. پودر. فرونیر. لوازم آرایش. خال‌ها. ماسک‌ها. عطرها. دستکش‌های فرانچی پانی. پوست‌های رنگ شده. دست‌گر مکن. تربیت و تکثیر کرم ابریشم.

فصل بیست و سه

۱۷۸

لویی سیزدهم ۱۶۴۳-۱۶۱۰

فرانسه پیش کسوت مُد. تحدید واردات موجب رشد محصولات فرانسه شد. روبان. دابلت. سلاپ. مُد شوالیه. فالینگک بند. بند جلو یقه. کراوات. حمایل. روبان با انتهای فلزی. برندنیرگ. کانون. چکمه‌های اسپانیایی. بوت هوز مهمیز و نوار چرم. پاشنه‌های بلند قرمز. گل کفش. شتل. کاسوک. کلاه از نمُد یا پوست سگ آبی. لاولاک. کلاه گیس‌ها. گوشواره مروارید مردانه. ریش. زیردامنی چتری. دامن‌ها. تغییر در شیوه لباس‌ها. عطر مایع. لوازم آرایش. بادبزنها.

فصل بیست و چهار

۱۸۷

انگلستان در دوران جیمز اول ۱۶۲۵-۱۶۰۳. چارلز اول ۱۶۴۹-۱۶۲۵

نفوذ فرانسه. تعدیل تجمل. دابلت. یقه با بند. بند سترینگک. یقه آهاردار. شلوار پفی تا زانو. بند جوراب روبانی. جوراب‌های کشباف. کلاه از پوست سگ آبی. چوب‌دستی. زیورآلات. فارتینگل. دامن بلند. مد تمام سفید. خال‌های چهره. ماسک‌ها. پُستی لیون و عمامه. تغییر مد در حکومت چارلز اول. مُد شوالیه. یقه ون دیک. دسته روبان. چکمه‌ها. بوت هوز. چوب‌دستی لاولاک. ریش ون دیک. دکمه‌های جواهرنشان. کلاه‌ها از پوست سگ آبی. دست‌پوش. لباس زنان. پنی. لباس سوارکاری.

فصل بیست و پنج

۱۹۷

انگلستان در دوران کرامول. پوریتان ۱۶۶۰-۱۶۴۹

ساده شدن مد شوالیه. لباس ساده - ژاکت. شلوار پفی تا زانو. تور. رنگ‌ها. لباس زنانه. پارچه‌ها.

فصل بیست و شش

۲۰۱

فرانسه در دوران لویی چهاردهم. نخستین دوره ۱۶۶۱-۱۶۴۴

فرمان‌های مازارین. روبان برای تزئین. تورباغان به فرانسه برده شدند. ژاکت. کت. شلوار رایین‌گریو. کانون. جوراب‌های ابریشمی. پاشنه‌های قرمز. چکمه‌ها. بوت هوز. دکمه‌های جواهرنشان. کلاه گیس. لباس زنان. آرایش مو به شیوه نینون. هارت برکرز. لباس شکار. لوازم آرایش. بوتونیر با ساقه ابریشمی.

فصل بیست و هفت

- ۲۰۸** **فرانسه در دوران لویی چهاردهم. دوره دوم ۱۶۷۰-۱۶۶۱**
 فرانسه حاکم مُد. لباس مردان. کراوات سترنیک. شلوار رایس گریو. باسکین. قلاب کفش جواهر نشان. حمایل ها. عصا. دست پوش. کلاه گیس ها. پوشاک زنان. گالان. پارچه ها. مانتو. دنباله پیراهن. اشلن. ترانسپارانت. پاشنه های لویی. دستکش ها. بادبزنها. چتر. لاوالیر. جواهر تمپل. دکمه های جواهر نشان.

فصل بیست و هشت

- ۲۱۵** **فرانسه در دوران لویی چهاردهم. سومین دوره ۱۷۱۵-۱۶۷۰**
 شکوه و تجمل. تغییر در پوشاک مردان. ای. دکمه ها و جادکمه ها. برندنبرگ. کراوات. جابوت. استین کرک. لباس خانه. دست پوش ها. کلاه گیس ها. کلاه با لبه تاب خورده. کلاه سه گوشه. حمایل. قلاب های کفش. باسکین. مهمیز. لباس زنان. پرورش کرم ابریشم سفید. تور. پالاتین یا پلرین. پنی یر. فابالایا فریلو. مانتو. پیش بند. مانتو. کُمُد. فونتائز. لباس سوارکاری. چوب دستی. انفیهدان. پانتوفل. شیشه آب کوچک بر سینه. مرواریدهای مصنوعی.

فصل بیست و نه

- ۲۲۷** **دوران بازگشت سلطنت انگلستان (رستوراسیون). چارلز دوم ۱۶۸۵-۱۶۶۰**
جیمز دوم ۱۶۸۹-۱۶۸۵
 چارلز دوم پوشاک فرانسوی را به انگلستان آورد. جک بوت. باسکین. مُد ایرانی. ردا و عمامه در هنگام استراحت. دست پوش. حمایل. پوشاک زنان. لباس سوارکاری. پیش بند. لباس راحت. بند جوراب روبانی. دسته گل کوچک. پوشاک مردان در عهد جیمز دوم. اشله. باشلق های سیاه. بوفیلدینگ (نَش خوش قیافه).

فصل سی

- ۲۳۶** **فرانسه در دوران لویی پانزدهم ۱۷۲۴-۱۷۱۵**
 کمال یافتن پوشاک فرانسوی. لباس فرانسوی. گریتکت. ردنیگوت. بوتونیر از گل های مصنوعی. کلاه گیس تای. بال های کبوتر. کادوگان. سولیتز. بگ ویک. کلاه گیس رمیلی. پیگ تیل. کلاه سه گوشه. پیراهن واتو. لباس فرانسوی. رب وُلان. پنی یر. پاکت پنی یر. ال بوپنی یر. کرس. پیش بندها. زیردامنی ها. شال ها. کلاه ها. اشتراس یا الماس بدلی. عینک دسته دار و یا تک عدسی. کیف مهره دوزی ابریشمی. پوشاک سوارکاری.

فصل سی و یک

۲۵۰ **فرانسه در دوران لویی شانزدهم و ماری آنتوانت ۱۷۷۴ تا انقلاب فرانسه ۱۷۸۹**
 افراط کاری سال‌های آغازین. نفوذ پوشاک انگلیسی. تغییر در لباس مردان. کت فِراک. ردینگوت انگلیسی. یک جفت ساعت. کفش‌های راحتی. گِتر. سوگواری. کلاه گیس‌ها. کلاه با تاج نرم. اندروسمان. کلاه هلند. کلاه کواکر. کلاه جاکِی. دستمال گردن. چوب‌دستی. اروپا پیرو مُد زنانه فرانسه. عروسک‌های مد. کمرست از تیغهٔ نهنگ. باستل. تور ابریشمی سیاه. تور بور. تغییر به سوی سادگی. ساک. پیراهن‌ها. لباس سوارکاری. پوشاک زیر. رب‌الانگلز. فیشو. کتان‌های نازک. آرایش بچگانه. آرایش جوجه تیغی. موی پودر زده. آرایش چهره. دور موز. ماب - کپ. تِرِز. کالاش. کلاه‌های حصیری. پلیس. پوشاک کودکان.

فصل سی و دو

۲۶۵ **انقلاب فرانسه ۱۷۹۵-۱۷۸۹**
 ساده‌گرایی. کم بها دادن به امتیازهای طبقاتی. تأثیر پوشاک انگلیسی. استاندارد شدن لباس مردانه. پدید آمدن شلوارهای بلند. پانتالون اُپن. کارمانیول. سان‌کولت. کلاه آزادی. کلاه با تاج نرم. کت فِراک. شلوار چسبان تا زانو. چکمه‌ها. کلاه گیس‌ها. کلاه‌ها. موسکادین. میهن‌پرست. پوشاک زنان. شمیز الانگلز. کلاه‌ها. سرپایی‌های بدون پاشنه. انهدام کارگاه‌های توربافی. الهام از یونان و رم باستان. لباس‌های آماده.

فصل سی و سه

۲۷۳ **دورهٔ دیرکتوار (فرانسه) ۱۷۹۵-۱۷۹۹**
 بهره‌گیری از طرح‌های یونانی و رومی. ان کرویابل. گردن پوش‌ها. کولت. رنگ‌ها. کنار گذاشتن سن‌کولت. گوش‌های سنگ. شیوهٔ بروتوس. شلوار هوسار. یک جفت ساعت. عینک تک‌عدسی. کفش نرم. سفید باستانی. شیت یا پیراهن شمیز. شال سر و دست پوش. شال کشمیر. ژاکت اسپنسر. ری‌دی کول و سابِر تاش. مرویو. کلاه گیس‌ها. روغن باستانی. موی حلقه شده. باشلق‌های زنانه. کفش‌های باستانی. گل‌های مصنوعی.

فصل سی و چهار

۲۸۲ **دوران کنسولی و امپراتوری نخست فرانسه ۱۸۱۵-۱۷۹۹**
 سرچشمه مُد. پانتالون و شلوار بلند. کشیاف و نانکین. اِبی. گریت‌کت. کلاه بلند و بَرّاق. گِتر.

کفش نرم. جوراب کوتاه. چکمه جاکی انگلیسی. چکمه هوسار. چکمه نظامی. مو به شیوه پروتوس. پیراهن شُمیز. آستین‌های مملوک. بتسی. شلوار ململ. کمرست کمر. اسپنسر. کنزو. ردینگوت. کت پوست. لباس ژوزفین. شال کشمیر. مو به شیوه تیتوس. شال سر. سرپوش تور. لباس سوارکاری. سنگ‌های تراش دار. شست و شو و لباس زیر. ژاکارد. قزن قفلی.

فصل سی و پنج

۲۹۴

دوره بازگشت سلطنت به فرانسه. لویی هجدهم ۱۸۲۴-۱۸۱۵

شارل دهم ۱۸۳۰-۱۸۲۴

دگرگونی اندک در پوشاک مردان. دو جلیتقه. دکمه‌های طلا. شکم‌بند و لایه گذاری. شلوار چسبان. نوار پایین شلوار برای گذاشتن از زیر چکمه. کراوات. دستمال گردن. بند ساعت. کلاه ابریشمی. کلاه جمع شونده. اولین کفش‌های ساق بلند. تغییر در پوشاک زنان. عرضه مجدد کمرست - وُلان و چین‌های روی لباس. آستین ران گوسفندی و آستین پاگدا. پیراهن سفید عروس. کنز و اسپنسر. تی‌پت و شال گردن از پر. پلیس. بایادر. شال‌ها. فرونیر. زیورآلات سوگواری. لباس سوارکاری.

فصل سی و شش

۳۰۵

طرح‌های انگلیسی ۱۸۳۰-۱۷۹۰

تأثیر انقلاب فرانسه بر مُد. برتری دوزندگان انگلیسی. کت فراک. فرمان به پوشیدن شلوار بلند. برنل زیبا. کت دنباله دار. کریک و ردینگوت. کراوات. یقه ایستاده. کلاه بلند از پوست سگ آبی. چکمه هسی‌ین. چکمه جاکی انگلیسی. چکمه ولینگتون. کت دفتر کار. دست‌گرم کن. ساعت‌ها. دکمه‌های کنده کاری شده. عینک تک عدسی. پوشاک زنان. بتسی. سرپوش‌ها و شال‌ها. شنل. کنزو. دست‌گرمکن. ردینگوت. پلیس. پانتالت. تورهای بزرگ سر. تولید چتر. پارچه‌های ضد آب. نوارکشی. تولید دکمه‌های فلزی. دکمه‌هایی با روکش پارچه. تولید سنجاق ته‌گرد.

فصل سی و هفت

۳۲۰

فرانسه در دوران لویی - فیلیپ ۱۸۴۸-۱۸۳۰

کت فراک. کلاه بلند. بالاپوش. کمر چسبان. پیراهن با چین‌های ریز. دستمال گردن بلند. ردینگوت کوتاه. کت کوتاه راسته. چکمه ولینگتون. کلاه‌های بلند. لباس استراحت. پوشاک زنانه. آستین ران گوسفندی. برتا، فیشو، چین‌های ریز دور یقه. کرینولاین. بالاپوش زنانه. شال‌ها. کنزو اسپنسر. بُرنوس. باشلق. دستکش‌های ابریشمی. عقیق و کهربا. جوراب تور سیاه. بهره‌گیری از لاستیک در لباس. چتر دسته خمیده. تور گل دار.

فصل سی و هشت

فرانسه، جمهوری دوم ۱۸۵۲-۱۸۴۸، امپراتوری دوم ۱۸۷۰-۱۸۵۲ ۳۳۰
 کت و شلوار مردانه، کت ساک، پرنس آلبرت، کفش ننددار، چرم بزاق، مک فارلن، پاله تو، رگلان، لباس های ورزشی، یقه نرم پیراهن، کلاه های بلند، کلاه ملون، کتلت، امپریال، عصا، عینک تک عدسی، پوشاک زنانه، کرسست استیل، لباس زیر، کرینولاین، باسل، آستین پاگدا، گابریل، پشت بوقلمون، ژاکت و دامن، پورک پای، نوار بلند کلاه، کلاه امپراتریس، تور سر، کفش های ساق بلند، چکمه هسی ین، جوراب های رنگی، قوطی های کوچک، کنده کاری بر جواهر، چرخ خیاطی امریکایی، خیاطخانه ورث.

فصل سی و نه

انگلستان در دوره ویکتوریا ۱۹۰۱-۱۸۳۷ ۳۴۴
 کت دنباله دار، کت فراک، پرنس آلبرت، کت روز، کت ساک، کت شام، نوار بر شلوار، خط اتو و برگردان شلوار، کنت دُ ارسی، سنجاق جواهر نشان، اسکات، ژن ویل، فور- این هند یا تک، ژاکت نور فولک و نیکر با کرز، کت راسته، رگلان، مک فارلن، این ورنس، آستر، چتر فیلد، ریش اطراف چهره، امپریال، روغن سر، کلاه بولر، کلاه دربی، کلاه نمذ نرم، کلاه حصیری، کلاه هامبورگ یا فدورا، کلاه پاناما، گتر کفش، کفش با ساق پارچه ای، لباس خواب مردانه، دکمه ها، پوشاک زنانه، کرینولاین، تزئین گرایبی، خانم بلومر.

فصل چهل

طرح های فرانسوی ۱۸۸۰-۱۸۷۰ ۳۵۸
 پوشاک زنان، باسل، تاید - بک تایم، پوست خوک آبی به رنگ قهوه ای، ابریشم خواب دار، لباس زیر، کفش کنگره، باشلق ها.

فصل چهل و یک

طرح های فرانسوی ۱۸۹۰-۱۸۸۰ ۳۶۳
 پوشاک زنان، باسل، جابوت، کت و دامن، کت پوست، باشلق کالسکه ای، کلاه رامبراند، سوگواری، پیش بند چای، ردفرن.

فصل چهل و دو

۳۷۰

طرح‌های فرانسوی ۱۹۰۰-۱۸۹۰

پوشاک زنان. دنباله‌ها. خش خش دامن. اندام چون ساعت شنی. آستین ران گوسفندی. یقه بلند. کت و دامن و بلوز. پیراهن پرنسس. پوشاک ورزشی. کمرست. کمرزنبری. کیف کتابی. لباس شنا.

فصل چهل و سه

۳۷۹

پوشاک مردانه ۱۹۴۲-۱۹۰۰

انگلستان منشأ لباس مردان. شانه‌های لایه دار. سرشانه‌های طبیعی. بالاتنه کوتاه. سرشانه نظامی. شلوار پگ تک تاپ. آکسفورد بگ. نور فولک و نیکر با کرز. پلاس فور. کت اسپرت. کت ساک میهمانی. کت‌های شب سفید. کت و شلوار تابستانی. کت پیاده روی انگلیسی. حاشیه‌های بخیه دوزی. کت پولو. بارانی و کت سنگر. کت از پوست سمور. یقه‌های نرم بدون آهار. پیراهن پولو. کمر بند. نمد نرم. پلوور.

فصل چهل و چهار

۳۹۷

فرانسه ۱۹۱۰-۱۹۰۰

پوشاک زنان. تغییر در شکل کمرست. بند جوراب متصل به کمرست. کت و دامن و بلوز. آستین کیمونو. لباس‌های دوران امپراتوری. دامن تنگ لوله‌ای. آستین سرخود. پوست کزه اسب. کلاه گینزبورو. کلاه ملوانی مری ویدو. پوشاک زیر. قلاده سگ. بالاپوش اتومبیل سواری. شلوار سوارکاری. لباس شنا. مصرف سیگار.

فصل چهل و پنج

۴۰۶

فرانسه ۱۹۲۰-۱۹۱۰

پوشاک زنان بدون پیرایه، سراسر سیاه. شیوه امپراتوری. پل پواره. پیراهن به شکل کیمونو. دامن لوله‌ای. زیردامنی. دامن خز. پیراهن گل دسته. پیراهن‌های بدون آستر با برش اریپ. پاچه ژرسه. ابریشم مصنوعی. شال اسپانیایی. پلوور. تزیین‌هایی از پر. تور خز. شکم‌بند تریکو. سینه‌بند. کفش‌های مد روز فرانسوی. جوراب‌های خاکستری و بژ. جوراب‌های برهنه‌نما. مهره‌ها. زیورآلات بدلی. لباس شنا. چتر باریک و بلند.

فصل چهل و شش

فرانسه ۱۹۳۰-۱۹۲۰

۴۱۹

کوتاه‌ترین قد دامن در ۱۹۲۵. قد دامن در دو اندازه متفاوت، برای روز و شب. شکم‌بند کوتاه. کمرست یک‌سره. تور بور. لباس شب همه سفید. مخمل‌ها و ابریشم‌های مصنوعی. پیراهن ظریف سیاه. لباس سه تکه. پلوور همراه با گردن‌بند مروارید. یقه‌باز. پیراهن ورزشی بدون آستین. موی کوتاه و بلند. موی نیمه مجعد. کلاه گیس و دگرسازی. سنجاق سر انبرک شکل. کلاه کوچک. کلاه بره. جوراب رنگ پوست. دستکش‌ها. پیژاما. حمام آفتاب. کلیپ جواهر نشان. پوشاک بازی. شلوار سوارکاری. لباس شنا. عینک‌های رنگی. ورزش اسکی.

فصل چهل و هفت

طرح‌های فرانسوی ۱۹۴۲-۱۹۳۰

۴۳۲

اختصاصی شدن لباس. کمر باریک‌تر. برجسته شدن سینه. پارچه‌های قابل ارتجاع. پیراهن‌های شب کتانی. پشت لباس کاملاً باز و جلوی آن بسته. پیراهن شبیه به بلوز و دامن رنگ صورتی درخشان. شانه‌های عریض و چهارگوشه. پیراهن هالتر. کت و دامن شام. شال سر. تور سر. آرایش مو. سندل‌ها با پاشنه صاف و قطور. زیپ. لاک ناخن.

فصل چهل و هشت

سال ۱۹۴۷ و جلوه‌های نو

۴۴۶

کریستین دیور. جلوه‌های نو. کمر باریک و سینه برجسته. سینه‌بند بی‌بند. قد دامن. شکل اندام. دامن آستردار: زیردامنی. لباس زیر. پیراهن خواب آستین بلند. تور. بالرینا. یقه‌های باز. کلاه‌ها. آرایش مو. کت‌ها. پوست‌ها. دامن تک. انواع پارچه و جیر. پاپوش‌ها. جوراب‌ها. دستکش‌ها. روسری‌ها. کیف‌ها. چترها. سرشانه‌های مردانه. بالاپوش. کت بتل برای میهمانی‌ها. پارچه‌کتان برای لباس مردان. کت‌های غیررسمی. شلوارها. کفش‌ها. کلاه‌ها. دستمال‌های گردن.

فصل چهل و نه

سال‌های ۱۹۵۸-۱۹۴۸

۴۶۹

پیراهن شبیه به بلوز و دامن. قفسه بلوزها. کت و دامن. پیراهن شمیزه. ژاکت بافتنی. کت پولو. پوست‌ها. پوست‌های مصنوعی. الیاف مصنوعی. جوراب‌ها. کفش‌ها. کلاه‌ها. دستکش‌ها. زیورآلات. لباس‌های زیر. شلوار کوتاه و دامن لنگی. لباس دوران بارداری. لباس شنا. آرایش مو. لوازم آرایش. منسوجات کاغذی. مدهای مردان. آبی لیگ. لباس شب. کت و شلوار فلانل خاکستری. جلیقه. کت‌ها. کلاه‌ها. شلوار کوتاه برمودا. پیراهن‌ها. کراوات. ربندشامبر منزل. لباس‌های زیر. جوراب‌ها. لباس خواب. آرایش مو. لوازم بهداشتی.